

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Biosfärprogrammet
Sverige

2020-01-17

Svenska Uneskorådet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Verksamhetsberättelse för programkommittén för Biosfärprogrammet Sverige 2019

I verksamhetsplanen för Biosfärprogrammet Sverige för 2019 lyftes tre områden fram:

- stärka biosfärområdenas roll som modellområden
- stärka det svenska biosfärnätverket
- stärka det svenska programmet internationellt utifrån den globala handlingsplanen och Lima Action Plan

Under 2019 har Programkommittén tillsammans med Svenska Uneskorådet fortsatt att fokusera på att utveckla en starkare och stabilare nationell struktur för Biosfärprogrammet. Arbetet med biosfärområden i Sverige kan utvecklas avsevärt genom att en mer ändamålsenlig organisation och resurstilldelning skapas. De olika biosfärinitiativen i Sverige har utvecklats under en längre tid och erfarenheterna visar att det finns ett behov av en starkare nationell arena som kan mäkla mellan nationella strategier och lokal praktik, samt tydliggöra biosfärområdenas roll som modellområden och underlätta att erfarenheter sprids och omsätts till praxis.

Arbetet med att ta fram en ny nationell strategi för Biosfärprogrammet har påbörjats. Det krävs ytterligare insatser under 2020 för att skapa ett breddat centralt engagemang från fler myndigheter och för att tydliggöra möjligheterna med att investera i Biosfärprogrammet.

Genom stort engagemang från biosfärområdena och den nationella koordinatören, skapas nya möjligheter genom projektutveckling. Under 2019, har två projekt beviljats och ett omfattande arbete för ett Horizon2020-projekt pågår med deadline i februari 2020. Dessa projekt leder till ett stärkt nationellt nätverk och bidrar till att Biosfärprogrammet Sverige har en ledande roll i att skapa synergier inom det globala nätverket.

INTERNATIONELLA ENGAGEMANG OCH AKTIVITETER

MAB-ICC, 17-20 juni

Johanna MacTaggart var Sveriges representant på den 31:a sessionen av MAB-ICC. Instruktioner förbereddes och rapport från mötet avlämnades. Sveriges bidrag till Lima Action Plan har rapporterats till MAB-sekretariatet i Paris och den globala styrelsen för Biosfärprogrammet, MAB-ICC.

Johanna är den globala styrelsens rapporteur och medverkar i två arbetsgrupper: *Process of Excellence*, som tar fram en kvalitetsförsäkringsprocess för biosfärområdena mellan deras 10-årsutvärderingar, samt i arbetsgruppen som utvecklar halvtidsutvärderingen av Lima Action Plan.

EuroMAB i Dublin, 1-5 april

EuroMAB är ett regionalt nätverk inom Biosfärprogrammet. Vartannat år arrangeras en nätverksträff. Denna gång i centrala Dublin. Konferensen tema var *Local Actions for Global Challenges*. Från Sverige deltog 15 personer, fyra biosfärområden var representerade. I samband med EuroMAB, arrangerade Sverige ett möte för att förankra och utveckla tankarna om en Horizon2020-ansökan för Biosphere Forests for the Future.

NordMAB i Skottland, 7-9 oktober

NordMAB är ett tematiskt nätverk inom EuroMAB som lyfter nord-klotets perspektiv och hållbarhetsutmaningar. NordMAB har träffats varje år sedan 2011. I år fokuserade nätverksträffen på hållbar besöksnäring i områden med höga landskapskvaliteter och även på utveckling av ett kommunikationsprojekt om biosfärområdenas roll att bidra till Agenda 2030. Från Sverige deltog 8 personer som representerade kommittén och tre biosfärområden.

Studieresa till Italien, 15-18 oktober

En studieresa till Biosfärområde Appennino Tosco Emiliano har genomförts. Studieresans fokus var varumärkesutveckling, samhälls-entreprenörskap, ekoturism och samarbete med privat sektor. Sammanlagt 16 personer deltog från Blekinge Arkipelag, Kristianstads Vattenrike, Vänerskärgrården med Kinnekulle och Älvlandskapet Nedre Dalälven.

Biosphere for Baltic

Ett internationellt projekt som samlar nio biosfärområden kring Östersjön och syftar till att synliggöra biosfärområdenas roll att bidra till Agenda 2030 och att kommunicera goda exempel som bidrar till de Globala Målen och som genererats genom biosfärområdenas tvärsektoriella tillvägagångssätt. Under året har två internationella utbyten genomförts. Fortsatt finansiering under ett år har säkerställts genom finansiering från Svenska institutet.

Biosphere Forests for the Future

Projektet som finansierades av Skogsstyrelsen avslutades i början av 2019. Då det finns stort intresse bland biosfärområden, skogsmyndigheter och akademiska

institutioner i EuroMAB-nätverket, fortsätter initiativet genom projektutveckling med målet att ta fram en projektansökan till Horizon 2020. Specifikt call: *Program 2018-2020 on Climate action, environment, resource efficiency and raw materials*. Call: *Building a low-carbon, climate resilient future: Climate action in support of the Paris agreement: LC-CLA-12-2020: Advancing climate services*.

SLU leder och koordinerar arbetet med Horizon-ansökan och två internationella projektutvecklingsmöten har arrangerats.

NATIONELLA AKTIVITETER

Nytt forskningsprojekt beviljat

Formas beviljade ett forskningsprojekt som ska undersöka möjligheten att minska hotet mot den inhemska floran i ett föränderligt klimat genom ändamålsenlig kommunikation. Initiativet för detta 4-åriga doktorandprojekt kommer från institutionen för Landskapsplanering, planering och förvaltning vid SLU-Alnarp. Projektet engagerar några av de svenska biosfärområdena för att ta fram och tillämpa ny kunskap om hur man bäst utformar kommunikation kring invasionsskuld i ett föränderligt klimat och hur man som trädgårdsägare kan bidra till att minska den.

Beskrivning av biosfärområdenas bildningsprocesser

SLU har fått i uppdrag att dokumentera bildningsprocesserna för de två nya biosfärområdena, liksom det som gjorts för de fem tidigare i:

https://biosfarprogrammet.se/wp-content/uploads/2014/11/118_BO-bildningsprocesser.pdf

Nationella biosfärdagen, 2 juni

Lokala arrangemang genomfördes i alla biosfärområden.

Ö-råd

En programworkshop – Öråd - genomfördes under sommaren på Husarö. Biosfärkoordinatörer från alla biosfärområden i Sverige deltog, liksom Programkommitténs ordförande och två representanter från Naturvårdsverket.

Breddat engagemang för Biosfärprogrammet på central myndighetsnivå

Under året har Biosfärprogrammet fått en ny ordförande. I samband med detta, har också Naturvårdsverkets engagemang för Biosfärprogrammets breddats genom att tre personer från tre olika enheter är kontaktpersoner.

Kommunikationsinsatser

Hemsidan har uppdaterats regelbundet med aktuella nyheter om Sveriges biosfärområden. Nyheter och aktiviteter i biosfärområdena kommuniceras via FB.

Debattartiklar om biosfärområden och deras roll för implementering av Agenda 2030 och SDG har tagits fram tillsammans med Svenska Uneskorådet och publicerats i början av året. Bl a för Nedre Dalälven i lokalpress, Vindelälven i lokalpress, Voxnadalen i lokalpress och Vänerskärgården i Dagens Samhälle.

I början av året lanserades fem filmer om biosfärområden och hur de bidrar till Agenda 2030 och SDGs. Under hösten producerades två nya filmer om Voxnadalen resp Vindelälven-Juhtatdahka. Filmerna har möjliggjorts genom finansiering från Naturvårdsverket.

Genom en överenskommelse mellan Energy Observer och MAB-sekretariatet i Paris, har Energy Observer som uppdrag att under sin världsomsegling framställa korta dokumentärer om biosfärområden och deras bidrag till SDG. Filmer om goda exempel i Vänerskärgården med Kinnekulle, Blekinge Arkipelag och Älvlandskapet Nedre Dalälven har producerats.

Föredrag om Biosfärprogrammet har hållits i flera forum: temadag för Öresund, Nordisk Unesco-konferens, Föreningen Världsarv i Sverige, Chalmers masterutbildning för hållbar utveckling, Rotary, Naturvårdsverket, studiebesök från sydkoreans delegation, Tillväxtverkets konferens om hållbar besöksnäring, m fl.

I början av året lanserade Biosfärprogrammet en ny hemsida med den nya adressen <https://biosfarprogrammet.se>

Information om biosfärområden i Sverige samt exempel på hur de bidrar till Agenda 2030 har tillgängliggjorts på den nya sidan Wikimab: <https://wikimab.org/>

Dialog på nationell nivå om brunvit skyltning av biosfärområden pågår.

En vägledning för genomförande av 10-årsutvärderingar har tagits fram: <https://biosfarprogrammet.se/wp-content/uploads/V%C3%A4gledning10%C3%A5rsutv%C3%A4rderingar-2019.pdf>

Biosfärområden, kandidater och initiativ

Särskilt stöd har getts Vänerskärgården med Kinnekulle i arbetet inför deras 10-årsutvärdering. Särskilt stöd har också getts till Voxnadalen och Vindelälven-Juhtatdahka inför deras Unescoutnämningar och invigningar.

I samband med utnämningen av två nya biosfärområden i Sverige märks ett ökat intresse för att bilda biosfärområden i Sverige. Dialog förs med sju initiativ, varav fyra genomför förstudier.

ORGANISATIONEN

Programkommittén har haft fyra sammanträden under året, varav ett på Stockholm Resilience Centre, två på Naturvårdsverket, ett i Biosfärområde Vänerskärgården med Kinnekulle (Mariestad). Biosfärrådet har regelbundna skypemöten som hållits nio gånger under året.

Programkommittén:

Göran Blom, ordf., Naturvårdsverket
Marcus Carlsson Reich, ordf., Naturvårdsverket
Johanna MacTaggart, Biosfärrådet Nationell MAB-koordinator
Olof Olsson, Stockholm Resilience Centre
Peter Blombäck/Dan Rydberg (alternerar) Skogsstyrelsen

Biosfärrådet:

Johanna MacTaggart, ordf., nationell koordinator
Carina Wettemark, koordinator Kristianstads Vattenrike
Maria Gustavsson, koordinator Vänerskärgården med Kinnekulle
Cristina Ericson Turstam, koordinator Älvlandskapet Nedre Dalälven
Magnus Pamp, projektledare Älvlandskapet Nedre Dalälven
Mattias Holmqvist, koordinator Blekinge Arkipelag
Charlotte Burman, koordinator Östra Vätterbranterna
Claes Hellsten, biträdande koordinator Östra Vätterbranterna
Anders Esselin, tf koordinator Vindelälven-Juhtatdahka
Elin Bergarp, koordinator Vindelälven-Juhtatdahka
Hanna Alfredsson, koordinator Voxnadalen

EKONOMI

Budget för 2019		UTFALL
Medverkan på EuroMAB och NordMAB	25 000	36 816
Ö-råd	10 000	6 755
Resor och sammanträden	20 000	14 160
Kommunikation och hemsida	20 000	23 983
TOTAL SUMMA	75 000	81 714

(i posten Resor och sammanträden ligger även en ingående balans från 2018)